

4.7.2016

Direktör Målfrid Snörteland

Jærmuseet

Kviavegen 99

4365 Nærbø, Norge

Kära Målfrid,

På uppdrag av Jærmuseet har vi granskat museets verksamhet, jämfört det med andra liknande institutioner och bedömt verksamhetens kvalitet. Vi har erhållit ett omfattande skriftligt material från museet i maj 2016. Vi besökte museet den 14-16 juni 2016, bekantade oss med verksamheten på Vitengarden, Vitenfabrikken, Garborgscentret och Tungenes fyr samt intervjuade 19 personer (styrelsens presidium, museets ledning och personal). Vi känner dessutom båda till Jærmuseets verksamhet från vårt tidigare engagemang i det norska vitensenterstyret.

Vi anser oss ha ett tillräckligt beslutsunderlag för att kunna presentera följande konklusioner:

1. Jærmuseet är en enastående kombination av museum och science center

Jærmuseet är en i internationellt hänseende fullständigt unik sammansättning av museum och science center där de olika delarna kompletterar och förstärker varandra på ett fint sätt. Komplexet innehåller ett agrikulturellt inriktat museum och science center, Vitengarden, ett modernt science center med lokalhistorisk och industrihistorisk profil, Vitenfabrikken, ett humanistiskt science center, Garborgscentret, samt flera historiska museer av olika slag. Denna bredd skapar rika möjligheter till gränsöverskridande samarbete och synergier, något som museet förefaller att kunna utnyttja, och som producerar ett innehåll av högsta internationella klass.

Allt vad vi sett av Jærmuseet är av hög klass, men vi vill särskilt understryka det unika med Garborgscentret, ett vitensenter och dokumentationscenter i en biblioteksmiljö som är nydanande, engagerande, intellektuellt stimulerande och intresseväckande.

2. Jærmuseet har en enormt hög klass på utställningar och förmedlingsverksamhet.

Jærmuseets utställningar är en spännande blandning av musealt och interaktivt. Man utnyttjar historiska föremål, sätter in dem i sitt sammanhang och belyser berörda fenomen med interaktiva experiment. Samtidigt är man mån om den lokala förankringen. Sällan har vi sett en så lyckad kombination av science center och museum!

Museet producerar huvudsakligen sina utställningar själv och gör det med en finesse som få andra institutioner når upp till. Vi var imponerade av utställningarnas kvalitet, särskilt av deras förmåga att stimulera besökaren intellektuellt på ett finurligt, underfundigt och entusiasmerande sätt. Den intellektuella stimulansen synes vara Jærmuseets starka egenart. Det är få andra institutioner som når upp till samma nivå.

Det är särskilt imponerande att en regional institution med trots allt rätt begränsade resurser når upp till en kvalitet som kan jämföras med de bästa i branschen i hela världen. I jämförelse med norska science centers är Jærmuseets resurser för innehållsproduktion (kronor per kvadratmeter) endast hälften av gruppens medianvärde. Detta tyder på en stark underresursering, som borde åtgärdas.

3. Jærmuseet är starkt förankrat lokalt och regionalt

Museet har en ovanligt stark förankring i sina stiftarkommuner och i hela regionen. Detta är en viktig del av framgångshistorien: man har förstått det mervärde museet producerar för hela Rogaland genom att vara det mest besökta museet i området.

Sällan har vi sett den lokala förankringen så lyckat överföras i förmedling och utställningsverksamhet. Museets innehåll bygger på lokal relevans: man behandlar temata och fenomen som är särdeles viktiga för befolkningen på Jæren. Jærmuseet är ett visitkort för hela fylket och de medverkande kommunerna, men också ett uttryck för den lokala befolkningens kompetens och intressen.

Museet har en stark politisk representation i styrelsen. Detta är enligt vårt förmenande nyckeln till den framgång museet haft. Vi finner det ytterst viktigt att kommunerna och fylket representeras i museets styrelse på högsta politiska nivå.

4. Jærmuseet är professionellt och resultatriktat

Jærmuseet bedrivs på en hög professionell nivå, som kännetecknar hela verksamheten: ekonomisk styrning och administration, innehållsproduktion och teknik, undervisnings- och förmedlingsverksamhet, marknadsföring och kommunikation. Effektiviteten bestyrks av de statistiska jämförelser vi gjort med institutioner både inom Norge, Norden och den övriga världen.

Jærmuseet har under de senaste trettio åren befunnit sig i en ständig tillväxtfas. Utvecklingen från ett litet lantbruksmuseum till dagens mångfasetterade och multidisciplinära institution är imponerande och kunde knappast ha skett utan en effektiv resursanvändning. Samtidigt måste vi peka på behovet av en konsolidering av verksamheten jämsides med nybyggandet.

5. Jærmuseet har en entusiastisk och kreativ personal

Alla medarbetare vi talade med var stolta över att arbeta på Jærmuseet. Teamandan var genomgående god: man brann för det man gjorde och alla vittnade om en vilja att hjälpa varandra. Det föreföll lika naturligt att samarbeta både formellt och informellt. Den goda andan tror vi att är resultatet av ett gott ledarskap där man ger utrymme för olikheter och originalitet.

Museets personal uppvisar en enastående kreativitet i de produkter man tillhandahåller. Detta gäller såväl utställningsstationer, undervisningsmaterial som programtillställningar. Science Circus är ett begrepp i Rogalands skolor och ett gott exempel på denna enastående skaparglädje.

Vår generella slutsats är att Jærmuseet är en unik institution av världsklass, helt jämförbar med de ledande institutionerna i världen i fråga om kreativitet, intellektuell stimulans och lokal relevans. Vi är mycket imponerade.

Med utmärkt högaktning

Per-Edvin Persson
professor, konsult

Asger Höeg
civilingenjör, konsult